

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 17. heinäkuuta 2018
(OR. en)

11240/18

COJUR 12
COPS 271
CONUN 188
COAFR 191
JUR 372

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	10884/18 COJUR 11 COPS 260 CONUN 169 COAFR 181 JUR 347
Asia:	Neuvoston päätelmät Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta Rooman perussäännön hyväksymisen 20. vuosipäivänä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston päätelmät Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta Rooman perussäännön hyväksymisen 20. vuosipäivänä

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT KANSAINVÄLISESTÄ RIKOSTUOMIOISTUIMESTA
ROOMAN PERUSSÄÄNNÖN HYVÄKSYMISEN 20. VUOSIPÄIVÄNÄ**

1. Heinäkuun 17. päivänä 2018 tulee kuluneeksi 20 vuotta Rooman perussäännön hyväksymisestä. Neuvosto haluaa tällöin juhlistaa kansainvälisen rikosoikeuden alalla viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana aikaansaatuja tuloksia ja tuoda esiin Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) arvokkaan panoksen rankaisemattomuuden torjunnassa. Sääntöihin perustuvaan kansainväliseen järjestykseen kohdistuu yhä enemmän paineita, ja siksi sen rikosoikeudellisen järjestelmän lujittaminen on nyt tärkeämpää kuin koskaan.
2. Ottaen huomioon myös EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian neuvosto korostaa yhteisen, sääntöihin perustuvan maailmanjärjestyksen keskeistä merkitystä monenvälisyys sen pääperiaatteena ja Yhdistyneet kansakunnat sen ytimessä. Neuvosto vahvistaa, että Euroopan unioni antaa horjumattoman tukensa ICC:lle ja sitoutuu jatkamaan pyrkimyksiään Rooman perussäännön yleismaailmallisuuden edistämiseksi ja sen loukkaamattomuuden säilyttämiseksi.
3. Neuvosto on tyytyväinen konsensuspäätökseen aktivoida hyökkäysrikosta koskeva ICC:n toimivalta 17. heinäkuuta 2018 alkaen. Tämä täydentää Nürnbergin oikeudenkäyntien ja Roomassa vuonna 1998 sekä Kampalassa vuonna 2010 pidettyjen konferenssien perintöä.
4. Euroopan unioni on tukenut ICC:tä vankkumatta sen perustamisesta alkaen ja käyttänyt käytettävissään olevia välineitä lisätäkseen sen saamaa tukea. ICC on maailman ensimmäinen ja ainoa pysyvä kansainvälinen rikostuomioistuin kaikkein vakavimpien rikosten tutkimista ja niihin liittyvää syytteenpanoa varten. ICC on osoitus siitä, että kansainvälinen yhteisö haluaa lopettaa kaikkein hirveimpien rikosten rankaisemattomuuden ja edistää vastuuvastuuta.

5. ICC on saanut aikaan historiallisia edistysaskelia kaikkein hauraimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevien suojelemiseksi. Näihin saavutuksiin kuuluvat muun muassa seksuaalisesta väkivallasta, lapsisotilaiden värväämisestä ja kulttuuriperinnön tuhoamisesta annetut merkittävät tuomiot. Neuvosto korostaa ICC:n tärkeää roolia siinä, että julmien rikosten uhrin saavat oikeutta. ICC tuo näiden ihmisten äänen kuuluviin mahdollistamalla osallistumisen oikeuskäsittelyihinsä ja antamalla uhreille apua ja korvauksia. ICC:n uhrirahastosta on avustettu tuhansia uhreja antamalla heille fyysistä ja psykologista kuntoutusta ja aineellista apua. Neuvosto kannustaa sopimusvaltioita ja muita tahoja tukemaan edelleen uhrirahastoa.
6. Neuvosto kehottaa ottamaan vastaisuudessakin huomioon tasa-arvonäkökulman ja -analyysin kaikessa ICC:n toiminnassa ja antaa tältä osin tunnustusta sen työlle. Euroopan unioni tähdentää olevan tärkeää, että ICC:n tuomarien, syyttäjien, avustajien, viranhaltijoiden ja muun henkilöstön keskuudessa eri sukupuolet ja maat ovat oikeudenmukaisesti edustettuina.
7. Neuvosto muistuttaa, että kansalaisyhteiskunnalla on keskeinen rooli ICC:n perustamisessa ja toiminnassa sekä uhrien tukemisessa, ja se sitoutuu suojelemaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja reagoimaan ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuviin uhkiin, esimerkiksi lisäämällä rahoitustukea etulinjassa oleville ihmisoikeuksien puolustajille.
8. Euroopan unioni pitää erittäin valitettavana Burundin eroamista Rooman perussäännöstä ja Filippiinien ilmoitusta sen eroamisesta. Se pyytää näiden maiden hallituksia harkitsemaan uudelleen päätöstään. EU kehottaa lisäksi maita, jotka eivät vielä ole ratifioineet Rooman perussääntöä, erityisesti ehdokasmaita, ratifioimaan sen kiireellisesti. Se kehottaa lisäksi sopimusvaltioita niiden kansallinen tilanne huomioon ottaen harkitsemaan, ratifioivatko vai hyväksyvätkö ne Rooman perussäännön muutokset.

9. Neuvosto katsoo, että Rooman perussäännön sopimusvaltioiden esiin tuomiin huolenaiheisiin olisi vastattava ja niistä olisi keskusteltava asiaankuuluvilla foorumeilla. Se kannustaa asianomaisia valtioita käymään rakentavia keskusteluja ja pyrkimään vastavuoroisesti tyydyttäviin ratkaisuihin. Se kannustaa sopimusvaltioita noudattamaan yhtenäisyyden, yhteistyön, yhteensovittamisen ja täydentävyyden periaatteita ottaen huomioon yhteiset tavoitteet eli kansainvälisen oikeuden etujen turvaamisen pitkällä aikavälillä ja ICC:n toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämisen. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat valmiita kuuntelemaan tarkasti joidenkin valtioiden ilmaisemia huolenaiheita ja käymään niistä rakentavaa vuoropuhelua, kunhan Rooman perussäännön keskeisiä periaatteita ei kyseenalaisteta. Rooman perussäännön 20. vuosipäivä on ainutlaatuinen tilaisuus tähän tarkoitukseen. Nyt voidaan arvioida tähänastisia saavutuksia mutta myös keskustella tulevista toimista suoralla tavalla.
10. Sopimusvaltioiden aukoton yhteistyö ICC:n kanssa on olennaista, jotta se voi suorittaa tehtävänsä tehokkaasti ja vaikuttavasti. Erityisesti pidätysmääräysten nopea täytäntöönpano on yksi keskeisistä velvoitteista ICC:n kanssa tehtävän yhteistyön kannalta. Euroopan unioni aikoo päättäväisesti edistää yhteistyötä ICC:n kanssa noudattamalla johdonmukaisesti suuntaviivoja, jotka koskevat yhteistyöstä kieltäytymistä, esimerkiksi voimassa olevien pidätysmääräysten täytäntöönpanon osalta. Neuvosto vetoaa kaikkiin sopimusvaltioihin, että ne noudattaisivat kaikilta osin Rooman perussäännön mukaisia velvoitteitaan ja kartoittaisivat uusia tapoja avustaa ICC:tä, esimerkiksi harkitsemalla vapaaehtoisten yhteistyösopimusten tekemistä. Neuvosto palauttaa mieleen, että YK:n, myös sen turvallisuusneuvoston, ja ICC:n välinen tiivis yhteistyö on tärkeää.
11. Neuvosto muistuttaa, että ICC on viimeisen asteen tuomioistuin, joka täydentää mutta ei korvaa kansallisia tuomioistuimia. Tämän vuoksi neuvosto korostaa kansallisten tuomioistuinten ja ICC:n keskinäisen täydentävyyden ja yhteistyön merkitystä yhtenä Rooman perussäännön tärkeimmistä piirteistä ja sitoutuu edistämään kansallisten oikeusjärjestelmien lujittamista. Tässä suhteessa neuvosto pitää tervetulleina syyttäjänviraston toimia täydentävyyden lisäämiseksi ja korostaa pitkän aikavälin merkitystä, joka kansallisilla toimilla on torjuttaessa kaikkein vakavimpien kansainvälisten rikosten rankaisemattomuutta.

12. Neuvosto korostaa, että ICC:n toiminta olisi otettava paremmin huomioon kaikessa Euroopan unionin sisäisessä ja ulkoisessa politiikassa, jotta varmistetaan johdonmukaisuus ja jotta ICC olisi erottamaton osa kansainvälistä humanitaarista oikeutta, ihmisoikeuksia, rauhanrakentamista ja konfliktien ratkaisua koskevia unionin keskusteluja. Neuvosto vahvistaa sitoutuvansa antamaan jatkuvaa diplomaattista tukea ICC:lle, jotta varmistetaan, että se voi suorittaa tehtävänsä tehokkaasti.
13. Neuvosto kehottaa unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa esittämään ehdotuksia mahdollisista tulevista toimista, joilla EU voisi vielä parantaa valmiuksiaan ja tehostaa rakenteitaan lisätäkseen EU:n toiminnan näkyvyyttä ja johdonmukaisuutta kansainvälisen rikosoikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden alalla.
14. Neuvosto katsoo, että Rooman perussäännön hyväksymisen 20. vuosipäivä tarjoaa tilaisuuden edistää kaikkein vakavimpien kansainvälisesti merkittävien rikosten rankaisemattomuuden torjuntaa ja tukea oikeusvaltiota. Se panee tyytyväisenä merkille sopimusvaltioiden toimet tämän vuosipäivän viettämiseksi maailmanlaajuisesti erilaisten tapahtumien merkeissä kansainvälisen rikosoikeuden saavutuksia juhlistaen, ja kannustaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkossakin edistämään tietoisuutta ICC:stä ja Rooman perussäännöstä etenkin nuorten keskuudessa.
